

Білім сапасын қамтамасыздандыру
бойынша тәуелсіз агенттігі – (IQAA)

ТАҚЫРЫПТЫҚ ТАЛДАУ

«Педагогика және психология» мамандығы бойынша аккредиттеу нәтижелеріне аналитикалық шолу

Құрастырған:

**Каланова Ш.М.,
Шайзада А.Д.**

Астана 2023

**«Педагогика және психология» кәсіби бағыты бойынша
аккредитация нәтижелерінің аналитикалық шолуы**

МАЗМҰН

КІРІСПЕ	2
1. СТАНДАРТ 1. Оқу бағдарламасының мақсаттары, сапаны қамтамасыз ету саясаты және академиялық адалдық саясаты	3
2. СТАНДАРТ 2. Оқу бағдарламаларын әзірлеу және бекіту, ақпаратты басқару	8
3. СТАНДАРТ 3. Студентке бағытталған оқу, оқыту және бағалау	13
4. 4-СТАНДАРТ. Студенттерді қабылдау, академиялық прогресс, мойындау және сертификаттау	16
5. 5-СТАНДАРТ. Академиялық персонал	20
6. 6-СТАНДАРТ. Оқу ресурстары мен студенттерге қолдау	22
7. 7-СТАНДАРТ. Ақпаратты басқару	25
8. SWOT ТАЛДАУ	27
8.1. Күшті жақтары	27
8.2. Әлсіз тұстары	28
8.3. Мүмкіндіктер	29
8.4. Қауіптер	29
9. ҰСЫНЫСТАР	29
10. Дереккөздер тізімі	31
11. Қосымшалар	32

КІРІСПЕ

Педагогика және психология кәсіби саласындағы бағдарламаны аккредиттеу 2020, 2021, 2022 және 2023 жылдары Білім сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Тәуелсіз агенттікке (IQAA) келесі жоғары білім беру ұйымдары ұсынған өтінімдер негізінде жүргізілді:

- BOLASHAQ Academy;
- Еуразия гуманитарлық институты (EAGI);
- Жезқазғандағы О.А. Байқоңыров атындағы университет;
- Академик Е.А. Бөкетов атындағы Карағанды университеті (Е.А. Бөкетов атындағы Карағанды университеті);
- Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялық және инженерлік университеті (Sh. Esenov CUTE);
- Костанай Педагогикалық Университет атында У. Сұлтанғазин;
- Қызылорда Болашақ университеті;
- Тараз халықаралық инновациялық институты (ТИ);
- «Мирас» университеті;
- Университет аталған Ж. Ташенев атындағы университет (бұрынғы Университет «Сырдария»);
- Шымкент университеті;
- Оңтүстік Қазақстан Мемлекеттік Педагогикалық университет (Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті);

Өтініштерге бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламалары бойынша аккредитациялау сұраныстары кірді.

Тізімде көрсетілген 12 жоғары білім беру ұйымы (1-қосымша) 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңына және Білім сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Тәуелсіз агенттіктің ESG-2015 негізіндегі жоғары білім бағдарламаларын аккредиттеу стандарттарына сәйкес бағаланды.

Педагогика және психология бағдарламасының аккредитациялық критерийлерге сәйкестігі стандарттар мен нұсқаулықтарға сәйкес талданып, бағаланды.

СТАНДАРТ 1. Бағдарлама мақсаттары, сапаны қамтамасыз ету саясаты және академиялық адалдық

Глобализация мен динамикалық инновация дәуірінде экономика, бизнес, өндіріс, денсаулық сақтау және басқа да салалардағы адам ресурстарына қойылатын талаптар үнемі артып келеді. Сондықтан білім беру ұйымдары білім сапасын қамтамасыз ету міндетімен бетпе-бет келеді, себебі ол – табысқа жетудің кілті және қоғам мен барлық салалардың дамуының негізгі қозғаушы күші.

Жоғары білім беру комиссиясының (VEK) есептеріне сүйене отырып, тізімде көрсетілген барлық университеттерде «Педагогика және психология» (әрі қарай – «PiP») білім беру бағдарламасының мақсаттары айқын тұжырымдалып, білім беру және психология салаларында білікті мамандар даярлауға бағытталғанын байқауға болады. Оқу бағдарламалары білім беру және қоғамдағы өзгермелі жағдайларға бейімделе отырып, заманауи технологияларды қолдана алатын оқытушы кадрларды даярлауға бағытталған. Зерттелген университеттердің дерлік барлығында бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңының, «Мұғалімнің кәсіби стандартының» және Ұлттық біліктілік жақтауының талаптарына сәйкес келетінін атап өткен жөн. Бағдарламалардың негізгі мақсаттарына еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес жоғары сапалы мамандар даярлау, студенттерге бағытталған оқыту әдістерін қолдану және кәсіби стандарттарға сәйкес болу кіреді. Жалпы алғанда, тексерілетін жоғары білім беру ұйымдары Мұғалімдерді даярлау және Психология бағдарламаларының мақсаттарын айқын анықтап, қазіргі заманғы талаптар мен сын-қатерлерді ескере отырып, білім беру және психология салаларында тиімді жұмыс істеуге дайын жоғары сапалы мамандар даярлауды қамтамасыз етеді.

Білім берудегі сапа менеджменті жүйесінің негізгі қағидаларының бірі – мониторинг нәтижелеріне негізделген оқу үдерісін үздіксіз жетілдіру. Тексеріліп жатқан университеттер жүйелі мониторинг, тиімділікті бағалау және сапаны қамтамасыз ету саясатын қайта қарау жұмыстарын жүргізеді. Жоғары білім беру комиссиясының есебіне сәйкес, «БОЛАШАҚ» академиясы сияқты университеттердің, EAGI және Букетов атындағы Қарағанды университеті сапаны қамтамасыз ету саясатын жыл сайын қайта қарап, жаңартады. Сапаны қамтамасыз ету жүйесінің тиімділігі ішкі және сыртқы аудиттер арқылы бақыланады. Ішкі аудиттер университет ішіндегі әлсіз тұстар мен сәйкессіздіктерді анықтауға мүмкіндік береді, бұл процестерді түзетуге және жетілдіруге жағдай жасайды. Сонымен қатар, тәуелсіз ұйымдар жүргізетін сыртқы аудиттер сапа жүйесінің стандарттарға, заң талаптарына және жұмыс берушілердің күтілімдеріне сәйкес келетінін растауға көмектеседі. Бұл кешенді бақылау тәсілі жоғары білім беру ұйымдарына үздіксіз жетілдіруді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді

сапа жүйесін жетілдіруге және барлық мүдделі тараптардың қанағаттануын арттыруға мүмкіндік береді.

Ішкі сапаны қамтамасыз ету студенттердің, оқытушылардың және жұмыс берушілердің пікірлері негізінде дөңгелек үстелдер, әдістемелік семинарлар және тұрақты сауалнамалар ұйымдастыру арқылы талданып, түзетіледі. Сонымен қатар, тексеріліп жатқан университеттердің көпшілігінде білім беру үдерісінің сапасын бақылауға жауапты арнайы бөлім бар, ол оқу бағдарламаларының нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес келетінін үнемі тексереді:

- Оқу үдерісінің сапасын бақылау бөлімі – Еуразия гуманитарлық институты;
- Аккредиттеуді жоспарлау және сапаны бағалау орталығы – О.А. Байқануров атындағы Жезқазған университеті;
- Сапаны қамтамасыз ету және тәуекелдерді бағалау департаменті – Е. А. Букетов атындағы Карағанды университеті;
- Академиялық стандарттар және сапаны қамтамасыз ету бөлімі – Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялық және инженерлік университеті;
- Ішкі сапаны қамтамасыз ету және стратегиялық талдау бөлімі – Болашақ университеті, Қызылорда;
- Ішкі сапаны қамтамасыз ету бөлімі – Тараз халықаралық инновациялық институты;
- Сапа менеджменті, аккредитация және мониторинг кафедрасы – Ж. Ташенов атындағы университет (бұрынғы Сырдария университеті);
- Аккредитация және ішкі сапаны қамтамасыз ету бөлімі – Шымкент университеті;
- Басқару және мониторинг кафедрасы – Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті;

Қалған университеттерде бұл функция тиісті академиялық бөлімдерге жүктеледі. Сонымен қатар, кейбір жоғары білім беру ұйымдарында (Қызылордадағы «Болашақ» университеті, МТІ және «Мирас» университеті) білім сапасын қамтамасыз ету үшін арнайы комиссиялар құрылып жатқанын атап өткен жөн.

Оқу бағдарламаларының сапасын қамтамасыз ету саясатының маңызды элементі – жоғары білім беру ұйымдарында сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саясаты, оған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар, университет пен факультет басшылығының оқытушылар мен студенттерге қолжетімділігі және сұрауларға жедел жауап беру икемділігі кіреді. Қарастырылып отырған барлық жоғары білім беру ұйымдары белсенді саясат ұстанады және дамытуға бағытталған

студенттер мен қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы көзқарас пен мінез-құлықты қалыптастыруға, ақпараттың ашықтығын және білім беру қызметтеріне қолжетімділікті қамтамасыз етуге бағытталған. Университеттер сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралардың кешенді жоспарын әзірлеген.

Тізімдегі университеттердің ортақ ерекшеліктері – олардың сыбайлас жемқорлықпен күресу және академиялық адалдықты сақтау бағытындағы әрекеттері. Қаралған университеттердің көпшілігі сыбайлас жемқорлықпен күрес стратегияларын, жоспарларын және бағдарламаларын әзірлеген:

Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті. Басқарудың демократиялық қағидаларын енгізу және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында университет 2015–2025 жылдарға арналған Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияны және 2020–2022 оқу жылына арналған Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жоспарын әзірледі.

Есеннов атындағы Қарағанды технологиялық және инновациялық университеті. Университеттің басты басымдықтарының бірі – сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес, ол университеттің Академиялық кеңесі мақұлдаған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен бағдарлама және оны жүзеге асырудың жан-жақты жоспары (2012–2021) арқылы жүзеге асырылады.

Костанай педагогикалық университеті. Университетте «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес» атты бағдарламамен толықтырылған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат жүзеге асырылады, заңсыз әрекеттерге мүлдем төзбеушілікті қалыптастыруға және академиялық қызметкерлер мен студенттер арасындағы сауалнамалар, анонимді хабарлама жүйесі және апелляциялық комиссия жұмысы арқылы мұндай оқиғаларға икемді түрде жауап беруге бағытталған кешенді сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды жүзеге асыруға бағытталған.

Жоғары білім беру комиссиясы (VEK) есептерінің талдауы көрсеткендей, аталған университеттер жемқорлыққа қарсы күресуге және академиялық адалдықты сақтауға айтарлықтай міндеттемелер қабылдаған. Олар жемқорлықтың алдын алуға және университет қауымдастығында жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған әртүрлі стратегиялар, саясаттар мен бағдарламаларды әзірлеген. Әр университет іс-шаралар ұйымдастырады, хабардарлықты арттыру шараларын жүргізеді және сыбайлас жемқорлық фактілерін хабарлау арналарын қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, университеттер студенттерді, оқытушыларды және қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларға белсенді түрде тартады және қабылданған шаралардың тиімділігін бағалау үшін мониторинг пен кері байланыс механизмдерін қамтамасыз етеді. Бұл университеттердің оқу үдерісіне сенімді нығайту және этикалық қағидаларды сақтау үшін ашық әрі әділ білім беру ортасын құруға деген міндеттемесін көрсетеді.

1. **Еуразия гуманитарлық институты (EAGI).** Институт сыбайлас жемқорлыққа қарсы белсенді түрде күрес жүргізіп, академиялық адалдықты насихаттайды. Ол студенттер, оқытушылар мен қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы этиканы қалыптастыруға бағытталған тұрақты іс-шаралар мен дәрістер ұйымдастырады.

Студенттер мен оқытушылар іс-шараларға белсенді қатысады

академиялық адалдықты сақтауға бағытталған «Integrity Hour» («Адалдық сағаты») сияқты іс-шаралар. Институт сонымен қатар студенттер мен қызметкерлерге басшылыққа өз уайымдарын жеткізу арнасын ұсынады, бұл ашық және есеп беретін оқу ортасын қалыптастыруға ықпал етеді.

2. **«BOLASHAQ» академиясы.** Академия сыбайлас жемқорлықпен күресуге және академиялық адалдықты сақтауға бағытталған іс-шаралар мен кездесулерді белсенді түрде ұйымдастырады. Академия ағымдағы оқу жылына арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегия мен іс-қимыл жоспарын әзірледі. Студенттердің өзін-өзі басқаруы әлеуметтік серіктестікке негізделген, бұл студенттерді университеттің қызметін басқаруға және бақылауға тартуға мүмкіндік береді. Академияда сондай-ақ Этика және академиялық адалдық жөніндегі кеңес құрылған, ол ректордың орынбасарымен тұрақты кездесулер өткізіп, студенттер мен оқытушылар арасында сауалнамалар жүргізеді.
3. **Қызылорда қаласындағы «Болашақ» университеті.** Университет сыбайлас жемқорлыққа қарсы белсенді түрде күрес жүргізіп, академиялық адалдықты қолдайды. Ол Академиялық адалдық кодексін әзірлеп, барлық студенттерге оны білу және сақтау міндеттелген. Университеттің ректоры студенттермен үнемі кездесіп, олардың сұрауларын ректордың блогы мен сенім телефоны арқылы қабылдайды.
4. **МТИ.** Институт сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес және академиялық адалдықты сақтауға бағытталған кездесулерді, семинарлар мен іс-шараларды белсенді түрде ұйымдастырады. Институт Сыбайлас жемқорлыққа қарсы департамент қызметкерлерімен бірлесіп іс-шаралар өткізеді және осы тақырып бойынша үнемі семинарлар мен дөңгелек үстел талқылауларын ұйымдастырады.
5. **Мирас университеті.** Университет сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты әзірлеп, бекітті, ол сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу және оларға қарсы күрес жүргізуге бағытталған өзара байланысты қағидалар, рәсімдер мен шаралар жиынтығынан тұрады. Университет жемқорлыққа қарсы Қоғамдық кеңес пен жемқорлыққа қарсы іс-шаралар жөніндегі жұмыс тобын құрды, олар шараларды үйлестіруге және олардың орындалуын бақылауға жауапты.

Сонымен қатар, зерттелген кейбір университеттерде (EAGI, Қызылордадағы Болашақ университеті, МТИУ және Сырдария университеті) емтихан кезеңінде қолдаушы білім беру ортасын қалыптастыруға бағытталған «Таза емтихан кезеңі» акциясын ұйымдастыру және өткізу бойынша белсенді шаралар жүзеге асырылуда. «Дүниежүзілік және жастар» лекциялар сериясы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы органдар өкілдерімен кездесулер және әлеуметтік құндылықтар мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптарға арналған дөңгелек үстелдер үнемі өткізіледі. Мысалы, Ш. Есенов атындағы КУТИ

вебинарлар мен студенттермен кездесулер түрінде жүйелі әрі тұрақты жұмыс жүргізеді. Мысалы, осы жылдың сәуір айында ғана жеті іс-шара ұйымдастырылды: «Біз жемқорлыққа ешқашан төзбейміз», 2021 жылғы 23 сәуір; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бірлескен күрестің заманауи тәсілдері», 2021 жылғы 16 сәуір; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет», 2021 жылғы 13 сәуір; және басқалар. 2021 жылғы қазанда Қызылорда университетінде Қызылорда облыстық сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттік департаментінің бастамасымен бакалавриат және магистратура студенттері арасында қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті насихаттайтын әлеуметтік бейнероликтер байқауы өтті. Университеттің шығармашылық тобы дайындаған бейнеролик «Болашағыңа соққы, жемқорлықтың тамырын кес» тақырыбындағы видео бірінші орынға ие болды.

Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттігінің Қызылорда облыстық департаментімен бірлесіп «Sanaly Ugrak» клубы ұйымдастырған, EAGI және МТІ студенттері мен оқытушылары қатысқан «Парасыз сағат» іс-шарасы өткізілуде.

Аталған университеттер өз ішінде де, сыртқы ұйымдар мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттіктермен бірлесіп те іс-шаралар ұйымдастырып, қолайлы әрі адал білім беру ортасын қалыптастыруға белсенді түрде атсалысуда.

Аккредиттеу кезеңінде осы жоғары білім беру ұйымдарының факультеттерінде емтихан алаяқтығы немесе плагиат фактілері тіркелмеді, сондай-ақ РІР оқу бағдарламасына қатысатын оқытушыларға немесе студенттерге қатысты кемсітушілікке байланысты бұзушылықтар немесе шағымдар да түскен жоқ. Бұл жоғары оқу орындары емтихан алаяқтық пен плагиатқа қарсы алдын алу шараларын белсенді түрде жүзеге асырып, оларға сүйене отырып, академиялық адалдық пен этиканың жоғары стандарттарын сақтауға ұмтылатынын көрсетеді.

Жоғары білім беру ұйымдарына жалпы ескертпелер

EAGI, Костанай педагогикалық университеті және Ш. Есенов атындағы КУТИ білім беру психологтарының дайындық мақсаттарын қайта қарауы тиіс, психологтарды зерттеу салаларына (білім беру және әлеуметтік ғылымдар) сәйкес даярлау мақсаттарын қайта қарауы тиіс, себебі VEK тобының аккредитациялық қорытындылары білім беру бағдарламасының мақсаты тым тар тұжырымдалғанын және болашақ білім беру психологтарының барлық кәсіби қызмет түрлерін қамтымайтынын көрсетті. Жоғары білім беру ұйымдарына жалпы ескертпелер EAGI, Костанай педагогикалық университеті және Ш. Есенов атындағы КУТИ білім беру психологтарын даярлау мақсаттарын өздерінің зерттеу салаларына (білім беру және әлеуметтік ғылымдар) сәйкес қайта қарауы тиіс, себебі VEK тобының аккредитациялық қорытындылары білім беру бағдарламасының мақсаты тым тар тұжырымдалғанын және болашақ білім беру психологтарының барлық кәсіби қызмет түрлерін қамтымайтынын көрсетті. Керісінше, Шымкент университетінде білім беру бағдарламасының мақсаты кешенді түрде

анықталған.

СТАНДАРТ 2. Оқу бағдарламаларын әзірлеу, бекіту және ақпараттық басқару

Оқу бағдарламалары ұлттық біліктілік шеңбері мен кәсіби стандарттарға сәйкес әзірленеді және олардың тиімділігі стандартты көрсеткіштер мен сыртқы сараптама нәтижелері негізінде бағаланады.

«Білім беру және кәсіптік даярлық» білім беру бағдарламасы аясында барлық жоғары білім беру ұйымдары үшін бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламаларына арналған оқу материалдарын әзірлеу, бекіту, бақылау және жаңартудың негізгі негіздемелері мына нормативтік құжаттарда көрсетілген талаптар болып табылады: Қазақстан Республикасының жоғары білім беру туралы Заңы; жоғары білім берудің білім беру және кәсіптік салаларының жіктелуі; «Бакалавр», «магистр», «докторлық» және «мамандық бойынша маман» білім беру және біліктілік деңгейлерінде жоғары білім алуға қойылатын мемлекеттік талаптар туралы Қаулы; жоғары білім беруде кредиттерді аудару және жинақтау жүйесін енгізу туралы Қаулы; «Мұғалім» кәсіби біліктілігін алуға қойылатын мемлекеттік талаптар туралы шешім; мұғалімдердің, мектеп директорларының және басқа педагогикалық қызметкерлердің мәртебесі мен кәсіби дамуы туралы № 15 шешім. Академиялық құжаттаманың қосымша құрамдас бөліктері университеттің нақты ережелері мен регламенттерімен реттеледі, бұл әртүрлі жоғары білім беру ұйымдарындағы РіР оқу бағдарламасы бойынша студенттердің оқу үдерісінің бірегейлігін қамтамасыз етеді.

РіР білім беру бағдарламасының 2-стандартына сәйкестікке қатысты қорытындылар мен талдау үш негізгі тармаққа қатысты:

- академиялық құжаттаманы әзірлеу, бекіту, бақылау және жаңарту процедуралары;
- бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламаларына арналған академиялық құжаттаманың ерекшеліктері;
- біліктілік талаптары, оқу жоспарлары мен бағдарламалары, сондай-ақ осы процестерге барлық мүдделі тараптардың қатысуы.

«Физика және математика бойынша кәсіби білім» бағдарламасы аясында студенттерді оқытуды реттейтін университет пен факультеттің әкімшілік және оқу құжаттарын шолу академиялық құжаттаманы әзірлеу, бекіту және жаңарту бойынша белгіленген және қолданыстағы стандарттар, ережелер мен рәсімдердің бар екендігін және оның міндетті талаптарының реттелетінін көрсетеді. Мазмұны жағынан бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламаларына арналған оқыту құжаттамасы кәсіби мамандандыруға сәйкес келетін нақты ғылыми саланың қазіргі заманғы даму үрдістерін де ескереді. Оқыту құжаттамасының едәуір бөлігі тиісті университет пен факультеттің ресми веб-сайтында қолжетімді.

Еуразиялық гуманитарлық институтта «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын әзірлеу мен мақұлдау «Еуразиялық гуманитарлық институтта модульдік білім беру бағдарламаларын әзірлеу және мақұлдау тәртібі» атты ішкі реттеуші құжатқа қатаң сәйкес жүзеге асырылады. Бұл құжатты бағдарлама әзірлеушілері, студенттердің және жұмыс берушілердің өкілдерінен тұратын, құрамы жыл сайын жаңартылатын Академиялық кеңес бекітеді.

Қарағандыдағы Е. А. Бөкетов атындағы университетте білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бекіту ережелері «Білім беру бағдарламаларын жобалау және құру жөніндегі нұсқаулықтарда» белгіленген (2022 жылғы 27 маусымдағы Академиялық кеңестің №18 хаттамасына сәйкес өзгертілген). Оқу бағдарламасы балабақша және психологиялық-педагогикалық даярлық кафедрасы тарапынан әзірленді.

Қызылордадағы «Болашақ» университетінде білім беру бағдарламасы университеттің Академиялық кеңесінің 2021 жылғы 31 тамыздағы № 1 хаттамасымен бекітілген білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бекіту жөніндегі ішкі ережелерге сәйкес әзірленіп, мақұлданды; 2019 жылғы 28 тамыздағы Академиялық кеңестің №1 хаттамасымен мақұлданған және 2019 жылы (2019 жылғы 29 тамыздағы №1 хаттамамен) қайта мақұлданған модульдік оқу бағдарламаларын әзірлеу ережелеріне сәйкес әзірленді.

Тараз халықаралық инновациялық университетінде педагогика және психология мамандығы бойынша білім беру бағдарламасы университеттің білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бекіту ережелеріне сәйкес әзірленді, олар әкімшілендіру, іске асыру және тиімділігін бағалау процестерін қамтиды.

Miras университетінде білім беру бағдарламасын әзірлеу тәртібі Білім беру бағдарламаларын әзірлеу бойынша әдістемелік нұсқаулықтарда көрсетілген (Академиялық кеңестің 2020 жылғы 28 тамыздағы №2 шешімімен бекітілген, 2023 жылғы 30 қаңтардағы №6 хаттамамен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген).

Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінде «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын әзірлеу және бекіту Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінің Академиялық кеңесі мақұлдаған «Білім беру бағдарламаларын әзірлеу бойынша әдістемелік нұсқаулықтарға» сәйкес жүзеге асырылады (2016 жылғы 26 сәуірдегі № 9 хаттама), 2017 жылғы 26 сәуірдегі № 7, 2019 жылғы 24 мамырдағы № 7 хаттамалармен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген және 2020 жылғы 30 маусымдағы №12; нәтижелер веб-сайтта қолжетімді.

«Педагогика және психология» білім беру бағдарламасы аясындағы барлық бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламаларының академиялық құжаттамаларының мәліметтері қолжетімді. Біліктілік сипаттамалары реттеуші құжаттарға және Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік жақтауының (ҰБЖ) (6, 7 және 8 деңгейлері) талаптарына сәйкес стандартты біліктілік сипаттамаларына негізделген.

оқытушылар құрамы мен теңдес лауазымдарға арналған, біліктілік талаптарына сәйкес қызмет өтіліне қатысты ешқандай талаптар қойылмай, 2018 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 634 бұйрығымен бекітілген; 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 Мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкес; 2022 жылғы 12 желтоқсандағы жоғары және/немесе жоғары оқу ортынан кейінгі білім беру ұйымдарының жалпы білім беретін пәндер цикліне арналған үлгілік оқу жоспарларына сәйкес

№ 185;. Әртүрлі университеттердің білікті мамандары студенттерді мамандыққа бағытталған даярлауға, сондай-ақ оның кәсіби практикаға қатысты өзектілігі мен маңыздылығын арттыруға айқын міндеттеме көрсетеді. Демеушілікпен қаржыландырылатын бағдарламаларды қоспағанда, біліктілік сипаттамалары өздерінің негізгі мақсатын – білім беру қызметіне қатысу нәтижесінде студенттердің нақты мамандығы, күтілетін нәтижелері мен мансаптық өсу мүмкіндіктері туралы мүдделі тараптарға нұсқау беруді – орындайды. Сирек жағдайларды есептемегенде, міндетті, таңдаулы және факультативтік курстарды ұсыну талаптары орындалады, дегенмен олардың арақатынасы әртүрлі; бірқатар оқу жоспарларында таңдаулы және факультативтік пәндердің үлесі тұрақты түрде өсіп келеді (Bolashak University, Kyzylorda; МТИ).

Бакалавриат және магистратура бағдарламаларының көпшілігінде бакалавриат немесе магистратура бағдарламасының ерекше сипатына сүйене отырып, теориялық және практикалық дайындық арасында, сондай-ақ педагогикалық және мамандандырылған пәндер арасында белгілі бір тепе-теңдік қамтамасыз етілген.

«Педагогика және психология» білім беру бағдарламасы аясындағы бакалавриат, магистратура және докторантура деңгейлеріндегі барлық пәндердің оқу жоспарлары тиісті академиялық салада студенттерді даярлаудың ұйымдастырушылық және мазмұндық аспектілерін көрсетеді. Әртүрлі университеттерде олар академиялық құжаттаманы дайындау және бекіту тәртібін реттейтін стандарттар немесе процедуралық ережелерге сәйкес форматта ұсынылады. Көбінесе оқу жоспарлары барлық қажетті мәліметтерді қамтиды; олардың мазмұны пән саласына қатысты академиялық саладағы негізгі және инновациялық зерттеулер туралы ақпарат береді, ал құрылымы студенттерді оқу мақсаттары мен күтілетін нәтижелерге бағыттайды.

Педагогика және психология мамандығындағы студенттердің академиялық жетістіктері нақты анықталған, негізді және алдын ала жарияланған критерийлер негізінде бағаланады, онда студенттердің теориялық және практикалық дайындық деңгейі, соның ішінде оқуды аяқтағаннан кейінгі нәтижелері ескеріледі. Университеттерде студенттердің жетістіктерін бағалаудың көптеген әртүрлі жүйелері бар, бірақ олардың барлығы

Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік шеңберінде (NQF) (6, 7 және 8 деңгейлері) көрсетілген жеке және кәсіби білім, дағдылар мен құзыреттер контекстінде.

Педагогика және психология мамандығы бойынша оқу бағдарламаларының көпшілігі студенттер мен жұмыс берушілердің қатысуымен әзірленіп, қабылданып және жаңартылды:

«Болашақ» академиясында жүргізілетін білім беру процестерінің тиімділігі мен нәтижелілігін арттыру мақсатында 6B01101-ді әзірлеу үшін Академиялық комитет құрылды

«Педагогика және психология» 2019–2020 оқу жылына арналған оқу бағдарламасы. Оның құрамына педагогика ғылымдарының кандидаты, доценттер, Педагогика және психология кафедрасының аға оқытушысы, Карағанды техникалық және құрылыс колледжінің өкілі, «Болашақ» академиясының түлегі және екінші курс студенті кірді.

Еуразия гуманитарлық институтында «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын әзірлеу және жетілдіру барысында мүдделі тараптардың оңтайлы қатысуын қамтамасыз ету мақсатында Академиялық кеңес құрылды; оның құрамына бағдарлама әзірлеушілері, студенттердің өкілдері және жұмыс берушілердің өкілдері кіреді, ал құрам жыл сайын жаңартылады. Университет жұмыс берушілерді тарта отырып дөңгелек үстелдер мен әдістемелік семинарлар ұйымдастыруға, сондай-ақ студенттер, оқытушылар мен жұмыс берушілер арасында тұрақты сауалнамалар жүргізуге жүйелі түрде жұмыс істейді, бұл еңбек нарығының қажеттіліктерін бақылауға мүмкіндік береді.

Жезқазғандағы О. Байқоңыров атындағы университетте білім беру бағдарламаларын әзірлеуге тікелей жауапты Академиялық кеңес бар. Академиялық кеңеске оның төрағасы мен академиялық қызметкерлер, студенттер және жұмыс берушілер қатарынан сайланған мүшелер кіреді. Алайда оқу бағдарламаларын талдау студенттердің оларды әзірлеу талқылауларына қатыспағанын және бағдарламалардың өзінде магистранттардың әзірлеуші ретінде қолтаңбалары жоқ екенін көрсетті.

Е. А. Букетов атындағы Карағанды университетінде оқу бағдарламалары студенттердің, жұмыс берушілердің, түлектердің және басқа да мүдделі тараптардың пікірлерін ескере отырып, оқу бағдарламалары түлектерінің негізгі құзыреттерін анықтауға бағытталған сауалнама нәтижелері негізінде әзірленді.

Костанай педагогикалық университетінде оқу бағдарламаларының сапасын бақылау және бағалаудың негізгі құралы – студенттер мен жұмыс берушілер арасында жүргізілетін сауалнама. Оқу бағдарламалары университеттің академиялық-әдістемелік бөлімінде ішкі тексеруден және жұмыс берушілер тарапынан сыртқы тексеруден өтеді.

Қызылорда қаласындағы «Болашақ» университетінің Педагогика және арнайы білім беру кафедрасында оқу бағдарламасын әзірлеу үшін

Академиялық комитет құрылды; оның құрамына академиялық қызметкерлер, жергілікті денсаулық сақтау басқармасының мемлекеттік мекемесінің директоры өкіліндегі жұмыс беруші және үшінші курс студенті кіреді. Оқу бағдарламасын әзірлеу барысында оқытушылар құрамының, жұмыс берушілердің және студенттердің пікірі ескерілді; жұмыс берушілердің өтініші бойынша «Психология және педагогика» оқу бағдарламасына келесі модульдер енгізілді: - психологиялық практикум; - ұйымдастыру.

оқу бағдарламасын әзірлеу кезінде оқытушылар құрамының, жұмыс берушілердің және студенттердің пікірлері ескерілді; жұмыс берушілердің өтініші бойынша оқу бағдарламасына мынадай пәндер енгізілді: - психологиялық практикалық дайындық; - мектептерде психологиялық қызметті ұйымдастыру; - білім беру саласындағы психологиялық-педагогикалық қолдау.

Тараз халықаралық инновациялық институтында студенттердің оқу бағдарламасының мазмұны мен жеке курстарға қанағаттануын бағалау үшін әлеуметтанулық сауалнамалар жүргізіледі; кафедра жыл сайын таңдау курстарының каталогын құрастырады, оны әзірлеу жұмысы жұмыс берушілермен келісіледі. Каталогты кафедра меңгерушісі мен кафедраның аға оқытушысы жұмыс берушілермен бірлесіп әзірледі: өңірлік білім беру басқармасының әдістемелік бөлімінің бастығы; №12, 23, 44, 47 және 53 орта мектеп директорлары; және үшінші курс студенті.

Miras университетінде білім беру бағдарламасы жергілікті мектеп директорлары, тәжірибелі психологтар мен студенттердің қатысуымен әзірленді. Бағдарлама жыл сайын жаңартылып отырады және жұмыс берушілер ұсынған «Өнер терапиясы бойынша практикум» таңдаулы модулі енгізілді.

Сырдария университетінде Кәсіби даму орталығы бағдарлама қатысушыларының қанағаттану деңгейін жүйелі түрде талдап, 2017 жылғы 21 желтоқсандағы №5 мектептің директоры, директордың орынбасары және педагог-психологтан таңдау модульдерінің сапасы туралы кері байланыс жинайды. Бітіру бөлімі жұмыс берушілермен кездесулер ұйымдастырып, осылайша корпоративтік серіктестерді білім беру бағдарламасын әзірлеу мен жаңартуға белсенді түрде тартады.

Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінде Психология кафедрасы оқу бағдарламасы бойынша талқылауларға жұмыс берушілерді, соның ішінде гимназиялардың әкімшілігі мен оқытушыларын белсенді түрде тартумен және тұрақты ынтымақтастықпен айналысады. Мысалы, 2019–2020 оқу жылында келесі модульдер енгізілді: «Тұлға психологиясы», «Психологиядағы арт-терапия», «Білім беру менеджменті», «Бизнес-коммуникация психологиясы» және «Мектептегі психологиялық қызмет». Оқу жоспары студенттер мен жұмыс берушілердің пікірлерін ескере отырып, жыл сайын 30 пайызға жаңартылады.

Бірқатар қайшылықтар мен ескертпелер анықталып, осы саладағы жұмысты жақсарту бойынша келесі ұсыныстар жасалды:

Жоғары білім беру ұйымдарына арналған жалпы байқаулар

Кейбір университеттер білім беру бағдарламаларын әзірлеуге әртүрлі мүдделі тараптарды тарту мәселесінде айтарлықтай қиындықтарға тап болады

бағдарламаларды талқылауға және әзірлеуге магистранттар тартылмайды, бұл олардың қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптары ескерілмей қалуына әкелуі мүмкін. Міғас университетінде жұмыс берушілер соңғы курс жобаларының тақырыптарын әзірлеуге толық қатыспайды, бұл нарық талаптарына сәйкессіздікке әкелуі мүмкін. Ұқсас мәселелер Шымкент университетінде де бар, онда жұмыс берушілер оқу бағдарламасын әзірлеуге жеткілікті түрде тартылмаған. Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінде де оқу бағдарламасын әзірлеуге жұмыс берушілер мен студенттердің қатысуы жеткіліксіз, бұл студенттердің еңбек нарығының талаптарына бейімделу қабілетіне теріс әсер етуі мүмкін.

3-СТАНДАРТ. Студентке бағытталған оқу, оқыту және бағалау

Кейде бейімделу процесі ұзаққа созылып, әрдайым сәтті бола бермейді, ал бірінші курс студенттерінің айтарлықтай бөлігі бейімделуде қиындықтарға тап болады. Бұл студенттердің жеке қасиеттеріне, өз бетінше оқу дағдыларының жетіспеушілігіне және кәсіби өзіндік сана-сезімінің жеткіліксіз дамуына байланысты. Осы мәселелерді сәтті шешу үшін студенттермен өзара әрекеттесудің осындай түрін енгізу қажет, ол бірінші курс студенттерінің әртүрлі деңгейде тиімді бейімделуін жеңілдетеді.

Үш жоғары оқу орнында студенттерге әртүрлі санаттар бойынша икемді қолдау саясатын енгізу – студенттерге бағытталған оқыту мен білім беру процесіне студенттердің белсенді қатысуын сәтті жүзеге асыруға бағытталған оң тәжірибе:

- **«Болашақ» академиясында** студенттер мен оқытушыларға психологиялық қолдау көрсету үшін демалыс бөлмесі ашылды; ол әкімшілік блоктағы дәрісханада орналасқан.
- **Қарағанды университетінде** Философия және психология факультетінің және Психология кафедрасының құрамында 2014 жылы құрылған Білім беру үдерісін психологиялық қолдау орталығы бар, оның қызметіне қарым-қатынасқа қатысты мәселелер туындаған кезде студенттерге Психология кафедрасының тәжірибелі оқытушылары арқылы психологиялық кеңес беру кіреді, адамдар арасындағы қарым-қатынас немесе бейімделу мәселелері.
- 2018 жылдан бастап **Костанай педагогикалық университетінде** мүгедектігі бар студенттерге қолдау көрсету мақсатында Инклюзивті білім беру кеңсесі жұмыс істейді, мақсаты –

психологиялық, педагогикалық, ақпараттық және бейімдеуші сипаттағы қолдау көрсету. және студенттерге арналған логистикалық қолдау.

Жоғары білім беру ұйымдары жеке дамуда маңызды рөл атқарады, себебі дәл осы мекемелерде әлеуметтену, коммуникациялық дағдыларды дамыту және командада жұмыс істеу қабілетіне басты назар аударылады. Мұндай өзара әрекеттестіктің бір түрі, жеке және ұжымдық дамуды барлық жағынан ынталандыратын – мүдде клубтары мен студенттердің өзін-өзі басқару органдары, яғни студенттер бірлестігінің ерекше форматтары. Бұл жан-жақты даму университеттегі студенттердің негізгі іс-әрекетіне – оқуына да оң әсерін тигізеді. Жоғары білім комиссиясының (VEK) есептеріне сәйкес, студенттердің тәуелсіздігін, кәсіби өсуін және жеке бостандықты іздеуін қолдау мақсатында тексеріліп жатқан бес университетте келесі студент ұйымдары құрылып, белсенді жұмыс істеп жатыр:

- **«БОЛАШАҚ» академиясында** студенттер қызығушылық клубтарына қатысады – Адамгершілік педагогика клубы, «Personality Plus» клубы, Өлең клубы, «Meugim» еріктілер клубы, Дебат клубы, «Rukhaniyat» шеңбері, «Jas-tilshi» шеңбері, «Адилет» шеңбері және т.б.
- **Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде (KarSU)** KarSU жастар істері комитеті, факультеттік жастар істері комитеттері, Студенттік парламент, студенттердің омбудсмені, жатақхана студенттері кеңестері және студенттер қауымдастықтары – KarAU-дың «Jas Otan» жастар қанатының белсенділері, Қоғамдық қызмет жастар мектебі, KarSU студенттер альянсы, академиялық топ өкілдері кеңесі, жатақханалар кеңесі, ара-ұлттық мәдени орталық, студенттердің жұмыспен қамту алмасу орталығы, студенттер еріктілер бригадасы, студенттер педагогикалық және жастар еңбек бригадалары штабы «Жас Ұлан», KarSU дебат клубы және басқалар. Әр жыл сайын «Е.А. Бөкетов атындағы KarSU жыл студенті» байқауы аясында үздік студенттер «Жыл студенті», «Жыл интеллектуалы», «Жыл таланты» және «Жыл спортшысы» номинациялары бойынша марапатталады.
- **Тараз халықаралық инновациялық институтында** «Қазақстан студенттері альянсы» сияқты ұйымдар, «KPU Жоғары Студенттік Кеңесі», «Жас Отан» жастар қанаты және QMPY «Жас Медиа» баспасөз орталығы
- **Қызылорда қаласындағы «Болашақ» университетінде** әр бағытта келесі студент ұйымдары мен қызығушылық топтары құрылған: «Болашақ ТВ» тележобасы; «Мейірім» волонтерлік клубы;

«Oydarıa» пікірталас клубы; «Zhaidarmann» «Болашақ жастары» клубы және т.б.

- **Сырдария университетінде** студенттермен бірге «Наурыз» фестивалі, дәстүрлі «Білім күні» іс-шаралары, КВН фестивальдері мен жарыстары және маңызды даталарды атап өтуге арналған концерттер сияқты кең ауқымды білім беру, мәдени және жаппай іс-шаралар тұрақты түрде өткізіледі

«Мұғалімдер күні» және «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күні», сондай-ақ шығармашылық клубтар

Студенттерді даярлау реттеуші құжаттарда көрсетілген талаптарға сәйкес жүзеге асырылады. Оқыту процесінде дәстүрлі классикалық және заманауи, соның ішінде интерактивті әдістер қолданылады. Бұл үйлесім студенттермен жұмыс істеудің динамикалық тәсілін қамтамасыз етіп, олардың оңтайлы академиялық белсенділігі мен жоғары оқу нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған.

Жоғары білім беру комиссиясының есептеріне сәйкес, кейбір жоғары оқу орындарында (EAGI, E.A. Buketov Karagandy University, Sh. Esenov KUTI, MTIU, Syrdarya University) педагогика және психология мамандығы бойынша оқитын студенттер әртүрлі академиялық пәндерді қамтитын арнайы әзірленген онлайн курстар арқылы оқу үдерісіне белсенді қатысуға ынталандырылады. Факультеттер қашықтықтан оқытуды кеңінен енгізіп, онлайн оқу ресурстарын ұсынуда. Университет студенттерінің оқу порталына кіру үшін жеке есептік жазбалары бар, онда олар оқыту, әдістемелік, ақпараттық және анықтамалық материалдарға, сондай-ақ өз тапсырмаларына қол жеткізе алады. Оқытушылар мен студенттер Platonus, Webex Meetings, Meet.google, Zoom, Miro, Google Docs сияқты платформалар мен WhatsApp, Telegram, Trello сияқты мессенджерлер арқылы қашықтан оқыту жүйесін пайдаланады, Cahoot, Dashboard, Miro Online Whiteboard, Discord, Jamboard және басқалар; олар пәндерге арналған оқыту және оқу ресурстарын, оқу материалдары мен тапсырмаларды жүктеп, студенттермен кері байланыс ұйымдастырады. Сандық онлайн платформалар студенттердің жұмысын ұйымдастыру, кері байланыс орнату, үздіксіз бағалау жүргізу және сабақ кезінде прогресті бақылау үшін қолданылады.

Студенттердің басқару шешімдерін әзірлеу мен қабылдауға белсенді қатысуы студенттердің өзін-өзі басқару органдары мен университет әкімшілігі арасындағы өзара әрекеттестік арқылы жүзеге асады. Мысалы, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университетінде, Қызылордадағы «Болашақ» университетінде, MTIU және «Мирас» университетінде «Miras» атты студенттер кеңесі мен университет әкімшілігі арасында тұрақты кездесулер мен консультациялар өткізіледі, онда студенттер оқыту сапасын және жалпы білім беру деңгейін жақсарту жөніндегі өз идеялары мен пікірлерін ұсына алады. Осы университеттерде студенттер Академиялық кеңестің мүшелері болып табылады,

және онда студенттер қауымының мүддесін қорғайды. Студенттер оқыту процесін ұйымдастыруда белсенді рөл атқарады, ал педагогика және психология мамандығындағы студенттерден тұратын Сапаны қамтамасыз ету комитеті осы университеттерде табысты жұмыс істейді. Университет студенттері ағымдағы бағалау түрлерін – ауызша емтихандар, тесттер және жазбаша емтихандар – таңдауға қатысады; осы мақсатта олар сауалнамалар жүргізіп, студенттермен пікірталастар өткізеді.

Platonus жүйесі қолданылатын университеттерде (the «Болашақ», EAGI, Жезқазған университеті, KarU, Қызылордадағы Болашақ университеті, МТП және Сырдария университетінде студенттер жүйенің арнайы бөліміне кіріп, емтихан процедуралары мен бағалау әдістері туралы алдын ала біле алады. Бұл семестрлік және мемлекеттік емтихандарға да қатысты. Оқыту әдістерін таңдауда студенттердің пікірі социологиялық сауалнамалар мен анкеталар негізінде ескеріледі.

Жоғары білім беру ұйымдарында студенттердің оқыту сапасына қанағаттануы туралы әлеуметтанулық сауалнамалар жүргізу қалыпты тәжірибеге айналды. Осы мақсатта білім сапасын бақылауға жауапты бөлім мекемелік сипаттағы әлеуметтанулық сауалнамалар жүргізу бойынша жыл сайынғы жоспар құрады. Сауалнама тақырыптары оқыту процесін ұйымдастыру сапасы, емтихан сессиясы кезеңі, білімді бағалау, шетелдік профессорлардың қонақ дәрістері, академиялық ұтқырлық бағдарламалары және т.б. туралы студенттердің пікірін анықтауға бағытталған. Сауалнама нәтижелері кафедралардың және университеттің Ғылыми-әдістемелік кеңесінің жоспарлы отырыстарында қаралады.

Жоғары білім беру комиссиясының есептеріне сәйкес, тексерілген университеттердің дерлік барлығы, Ш. Есенов атындағы Кустанай техникалық университеті мен EAGI-ді қоспағанда, студенттердің оқу нәтижелерін бағалаудың нақты критерийлері бар ережелерді қабылдаған.

Жалпы байқаулар

«BOLASHAQ» академиясының кафедрасының академиялық және педагогикалық әлеуеті білім беруді трансферлеу, мысалы, ағылшын тілінде оқыту материалдары мен мультимедиялық презентациялар жасау үшін жеткілікті түрде пайдаланылмай отырғаны атап өтілді. Ш. Есенов атындағы Каспий университеті, Мирас университеті, Шымкент университеті және Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университет сияқты бірнеше университетте студенттердің академиялық мобильділігіне қатысты алаңдаушылық білдірілді. Осы оқу орындарының кейбірінде сыртқы академиялық мобильділік жетіспейді, арнайы білім беру қажеттіліктері бар студенттерге жеткілікті жағдай жасалмаған және ішкі және сыртқы академиялық мобильділік бағдарламалары жеткіліксіз жүзеге асырылады.

СТАНДАРТ 4. Студенттерді қабылдау, академиялық көрсеткіштер, мойындау және сертификаттау

Жоғары білім беру ұйымдарында бакалавриат, магистратура және докторантура деңгейіндегі оқу бағдарламаларын ілгерілету, студенттерді қабылдау, оқыту қызметі мен бағалау бойынша жақсы қалыптасқан механизмдер бар. Карьералық бағдар беру жұмыстарының бір бөлігі ретінде университеттер болашақ студенттерге арналған ақпараттық және насихаттық материалдар (брошюралар, факультеттік ақпараттық парақшалар) әзірлеп, мектеп директорларымен, колледждермен және т.б. бірлесіп ақпараттық-насихаттық іс-шаралар өткізеді. Факультеттер туралы ақпарат университеттердің веб-сайттарында қолжетімді. Көптеген университеттер жергілікті мектептер мен колледждермен белсенді ынтымақтастық саясатын ұстана отырып, білім беру және психология салаларында жоғары білім алуға студенттерді ынталандырады.

«БОЛАШАҚ» академиясында тиісті бөлім мектептерде мансаптық бағдар беру жұмысы бойынша жылдық жоспар мен кестесін жасайды:

35, 32, 15, 53, 41 және 93-ші мектептер, Қарағанды гуманитарлық колледжі және «БОЛАШАҚ» жоғары колледжі. Осы мектептер мен колледждерде мынадай іс-шаралар ұйымдастырылады: «БОЛАШАҚ» академиясы туралы ақпарат пен жарнамалық парақшалар мектеп директорларына, мұғалімдерге, сынып жетекшілеріне, оқушыларға және олардың ата-аналарына ұсынылады.

EAGI мектеп оқушыларына білім беру бағдарламаларын таңдауда көмек көрсету мақсатында мақсатты мансаптық бағдар беру жұмыстарын жүргізеді. Білім беру бағдарламаларының жетекшілері жыл сайын Астана қаласы мен Ақмола облысындағы 80-нен астам орта мектептерде, лицейлерде, гимназияларда және колледждерде мансаптық бағдар беру жұмыстарын жүргізеді.

Оңтүстік Қазақ мемлекеттік педагогикалық университетінің кафедра жоспарына сәйкес «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын жүзеге асыратын оқытушылар құрамы қала мен өңірдегі мектептер мен колледждерде жүйелі түрде кәсіптік бағдар беру жұмыстарын жүргізеді. Оқытушылар құрамы қаланың келесі жалпы білім беретін мектептеріне тағайындалған: Алпамыс батыр атындағы №40 гимназия, К. Спатаев атындағы №7 лицей, Ы. Алтынсарин атындағы №65 гимназия, А. С. Пушкин атындағы №1 гимназия, №46 жалпы білім беретін мектеп, жалпы білім беретін мектеп Фуркат атындағы №37 және «Аружан» №11 балабақша-мектебі.

Студенттің кәсіби ортадағы өмірлік циклі нақты анықталып, құрылымдалған. Студенттердің мәртебесі Жоғары білім беру ұйымдарын ұйымдастыру және қызметі туралы ережеде, Оқу-тәрбие жұмысын басқару ережесінде және Студенттерді қабылдау ережесінде реттеліп, жария түрде белгіленген. Қабылдау, оқыту және студенттердің оқудағы ілгерілеуі процестерінің нақты элементтерін реттейтін университет ішіндегі құжаттар

жүйесі бар.

Жалпы алғанда, «Педагогика және психология» оқу бағдарламасына қабылдау Қазақ Республикасының Білім және ғылым министрлігінің Үлгілік қабылдау ережелеріне сәйкес және негізінде жүзеге асырылады

өтініш берушілерді іріктеу және қабылдау тәртібін реттейтін, жоғары білім беру ұйымдары әзірлеп, бекіткен ережелер, онда өтініш берушілерді іріктеу мен қабылдаудың барлық талаптары көрсетілген. Атап айтқанда, қарастырылып отырған барлық жоғары білім беру ұйымдары білім беру бағдарламасына өтініш берушілерге стандартты талаптар жиынтығын қояды:

- орта мектепті немесе колледжді бітіргені туралы куәлікке ие болу;
- ие болу ең төменгі шекті пәндер кіру емтиханының;
- иелену куәлік туралы өту бірыңғай Ұлттық тестілеу немесе кешенді қабылдау емтиханы;
- мемлекеттік білім грантына немесе өту шегіне құқығыңызды растайтын куәлік.

Құжаттарды тапсыру тәртібі мен ережелері университеттердің веб-сайттарында да жарияланған.

Студенттердің бейімделуіне және білім сапасын арттыруға көмектесу мақсатында академиялық тәлімгерлік (репетиторлық) жүйе енгізілді. Осылайша, «БОЛАШАҚ» академиясында, EAGI-де, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университетінде, Қызылордадағы Болашақ университетінде, Жезқазған университеті мен МТИ-де бірінші курс студенттеріне жыл сайын бейімделу кезеңінде және оқуын жоспарлауда пайдалы болатын нұсқаулық беріледі. Нұсқаулықтағы ақпарат студенттерге ішкі тәртіппен, барлық қызметтердің жұмыс уақытымен танысуға көмектеседі, телефон арқылы ақпарат алу қызметі, оқу ақысын төлеу тәртібі, оқу бағдарламалары туралы ақпарат, университеттің миссиясы, кредиттік оқу жүйесі, модульдерге тіркелу тәртібі, академиялық кітапхананы пайдалану жалпы ережелері, студенттердің білімін бағалаудың ағымдағы, аралық және қорытынды бағалау ережелері және студенттерді ауыстыру мен қайта қалпына келтіру ережелері. Қолданбадағы ақпаратпен танысу студенттерге өз әрекеттерінде тәуелсіз әрі сенімді болуға көмектеседі, бұл олардың оқу бағдарламасын сәтті аяқтауы мен болашақ мансабы үшін маңызды. Сонымен қатар, алғашқы аптада бірінші курс студенттері әкімшілікпен, барлық қолдау қызметтерінің өкілдерімен және өз бөлімінің академиялық құрамымен кездесулерге қатысады. Кітап көрмелері ұйымдастырылады, сондай-ақ кітапхана мен оқу залына экскурсиялар ұйымдастырылады. Академиялық кеңесшілер студенттердің тез бейімделуіне көмектеседі; олар педагогика және психология мамандығы бойынша оқу бағдарламасының оқу жоспарының құрылымына сәйкес таңдау модульдерін таныстырып, кеңес беріп, студенттерге оқу бағытын таңдауға көмектеседі.

Жоғары білімді модернизациялау студенттерді ХХІ ғасырдың негізгі дағдыларымен қамтамасыз етуге бағытталған, ал жоғары білімнің негізгі құрамдас бөліктерінің бірі – кәсіпкерлікке негізделген оқыту моделін енгізу

кәсіпкерлік. Осылайша, «БОЛАШАҚ» академиясында ағымдағы кезеңде бейресми оқыту аясында төртінші курс студенттері (6 студент) «Жас кәсіпкерлер мектебі» жобасы аясында кәсіпкерлер мен кәсіпкерлік бастамасы бар азаматтарға арналған оқытудан өтті, бұл жоба Қырғызстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі мен «Atameken» Ұлттық кәсіпкерлер палатасы тарапынан «Бизнесті қолдау және дамыту жөніндегі 2020 жылға арналған Ұлттық жоба» аясында ұйымдастырылды.

Студенттердің жеке істерін қамтитын ақпараттық платформалар әзірленді. Студенттердің білім алуы мен біліктілігіне қатысты барлық құжаттар қабылданған мемлекеттік стандарттарға сәйкес келеді және олардың мазмұнына қойылатын негізгі талаптарға сай келеді. Мысалы, студенттер «Platonus» ақпараттық жүйесіндегі электрондық академиялық транскриптке қол жеткізе алады, онда аралық бағалаулар мен емтихандардың нәтижелері тіркеледі; сонымен қатар олардың орташа, ағымдағы және қорытынды бағаларын көруге мүмкіндік береді. «Platonus» ақпараттық жүйесі студенттерге ағымдағы семестрдегі бағаларын (бағалаулар, курстық жұмыстар, емтихандар және әр пән бойынша қорытынды баға) көруге мүмкіндік береді, осылайша үздіксіздік пен үйлесімділік, ашықтық және пайдаланушыға бағдарланғандық қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді.

Қазақстандық жоғары білім беру ұйымдары үшін еуропалық үлгідегі диплом сертификаты – қазақстандық жоғары білім беру жүйесін жаһандық білім беру кеңістігіне интеграциялау және түлектердің халықаралық еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін маңызды құрал. Сондықтан белгілі жоғары білім беру ұйымдарының студенттері (EAGI, Ш. Есенов атындағы КУТИ, Мирас университеті, Шымкент университеті) соңғы бағалаулардан сәтті өткен және тиісті оқу бағдарламасын меңгерген жоғары білім беру ұйымдарының студенттеріне Академиялық комитеттің шешімімен академиялық дәреже беріліп, үш тілдегі қосымшалары бар дипломдар және алынған біліктілік пен оқу нәтижелерін көрсететін еуропалық үлгідегі Diploma Supplement беріледі. оқу бағдарламасының контексті, деңгейі, мазмұны және мәртебесі. Зерттеу нысанындағы барлық университеттерде жоғары білім дипломы университеттерге тән құжаттарды беруді ұйымдастыру ережелері мен Еуропалық диплом қосымшасын беру туралы ережелерге сәйкес беріледі.

Қарағандыдағы Е. А. Бөкетов атындағы университет пен Қызылордадағы «Болашақ» университетінде «бітіргеннен кейінгі қолдау» тәжірибесі қолданылады, ол Білім беру факультеті мен түлектер мен жұмыс берушілер арасындағы өзара әрекеттесудің әртүрлі формаларын қамтиды. Факультеттің жұмыс берушілермен ынтымақтастығы жүйелі сипатта: өңірлік жұмыс берушілермен білім беру бағдарламасының мазмұнын үйлестіру тәжірибесі қалыптасты; жұмыс берушілерді өндірістік тәжірибені бақылауға, соңғы курс жобаларын және оқу материалдарын қарауға тарту жүзеге асырылады.

; соның ішінде жұмыс берушілерді қорытынды бағалау комиссиясына қосу; түлектерді даярлау сапасына жұмыс берушілердің қанағаттануын бағалау; және жұмыс берушілердің қатысуымен «Карьера күндерін» ұйымдастыру. Кафедра оқытушылары бағдарлама түлектерімен байланыста болады. Түлектер мен жұмыс берушілермен кері байланыс механизмі құрылған, кафедрада түлектер туралы алғы хаттар мен пікірлер сақталған.

СТАНДАРТ 5. Академиялық және оқытушылық құрам

Оқытушыларды іріктеуге ерекше назар аударылады, себебі дәл олар «Педагогика және психология» бағдарламасының тиімділігіне негізгі әсер етеді. Тексеріліп жатқан барлық университеттерде кафедралардың академиялық және оқытушылық құрамының құрамы Қазақстан Республикасындағы жоғары білім беру ұйымдарына қойылатын біліктілік талаптарына қатаң сәйкес анықталады. Әрбір оқу орны өз академиялық құрамын қалыптастыру үстінде; әдістер мен тәсілдер нақты жағдайлар мен талаптарға қарай сәл өзгеше болса да, жалпы тәсіл өте ұқсас және бір қағида бойынша жүзеге асырылады. Қаралып отырған жоғары білім беру ұйымдары кадрларды стратегиялық басқару және дамыту қағидаларын әзірлеп, келесі ішкі нормативтік құжаттарды қабылдаған: ұйымдардың жарғылары; ішкі тәртіп ережелері; академиялық және ғылыми-зерттеу қызметкерлерін бәсекелестік негізде таңдау ережелері; академиялық қызметкерлерді бағалау ережелері; Қызметкерлердің Ар-намыс кодексі; сондай-ақ қызметкерлер мен академиялық қызметкерлерге арналған лауазымдық нұсқаулықтар.

«Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын ұсынатын кафедраға оқытушыларды қабылдау академиялық қызметкерлер лауазымдарына үміткерлерді бәсекелі іріктеу процесі арқылы жүзеге асырылады, одан кейін Академиялық қызметкерлерді бәсекелі іріктеу ережелеріне сәйкес еңбек шарты жасалады.

Өртүрлі университеттердегі оқытушылар құрамының құрамы, олардың академиялық атақтары мен дәрежелері, сондай-ақ жас құрамы:

BOLASHAQ Academy. Он бір оқытушы, оның ішінде бес ғылым кандидаты негізгі және арнайы пәндерді оқытады. Толық жүктемелі оқытушылардың саны 100 пайызды құрайды; 2019–2020 оқу жылында бағдарламаны жүргізетін толық жүктемелі оқытушылардың орташа жасы 44 жас болды.

EAGI. Барлығы 36 штаттық оқытушы бар, олар жалпы оқытушылар санының 90,9 %-ын құрайды.

Академиялық дәреже мен атаққа ие оқытушылар саны – 22, бұл жалпы оқытушылар санының 50 пайызын құрайды; олардың ішінде 1 адам PhD дәрежесіне, 19 адам ғылым кандидаты дәрежесіне ие. Академиялық дәреже мен атаққа ие оқытушылардың үлесі 54,6 пайызды құрады. Ғылыми дәрежесі мен атағы бар оқытушылардың орташа жасы 47 жасты құрады.

Е. А. Букетов атындағы Карағанды университеті. Бағдарламаны жүзеге асыратын штаттық оқытушылардың жалпы саны 49 адам, оның ішінде 3 ғылым докторы, 10 ғылым кандидаты және 4 PhD дәрежесі бар. Толық жүктемелі оқытушылар құрамының қамтамасыз етілу деңгейі 100 пайызды құрайды.

Ш. Есенов атындағы КУТИ. Университеттің 26 оқытушысы «Педагогика және психология» мамандығы бойынша сабақ береді, олардың 11-і ғылым кандидаты, 1-і ғылым докторы. Академиялық дәреже мен атаққа ие оқытушылардың үлесі 46,1 пайызды құрады. Оқытушылардың 100 % тиісті саладағы бастапқы біліктілікке ие, ал олардың орташа жасы – 45 жас.

Қызылорда университеті. 6B01101 «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын 21 оқытушы жүргізеді, олардың 8-і ғылым кандидаты, 1-і ғылым докторы және 2-сі PhD дәрежесіне ие. Ғылыми дәрежесі бар академиялық құрамның үлесі 53 пайызды құрайды, ал штаттық оқытушылардың орташа жасы 50 жас.

МТИУ. Ғылым докторы мен ғылым кандидаты дәрежесіне ие 12 маман бар, олар жалпы академиялық құрамның 54 пайызын құрайды. Оқытушылардың 100 пайызы 6B01101 – Педагогика және психология мамандығы бойынша негізгі біліктілікке ие; олардың орташа жасы 45 жас, және зерттеу және оқыту саласында 15 жылдан астам тәжірибесі бар.

Сырдария университеті. Қаралып отырған білім беру бағдарламасы бойынша мамандар даярлауға 11 қызметкер тартылған: 2 ғылым докторы, 3 ғылым кандидаты, 1 философия докторы (PhD) және 5 ғылым магистрі. Осы оқу жылында академиялық дәрежесі бар оқытушылар үлесі 54,6 пайызды құрайды.

Мирас университеті. Педагогика және психология бағдарламасы бойынша осы оқу жылындағы оқытушылар саны 29 адамды құрады, оның ішінде 3 ғылым докторы, 13 ғылым кандидаты және 13 ғылым магистрі бар. Толық жүктемелі оқытушылар арасында ғылыми дәреже мен атақ иеленгендердің үлесі 55,1 пайызды құрады.

Шымкент университеті. Осы бағдарлама бойынша мамандарды даярлауды 17 оқытушы жүзеге асырады, олардың 16-сы штаттық оқытушылар. Штаттық оқытушылар арасында 7 ғылым кандидаты, 3 ғылым докторы және 6 магистр бар. Осы оқу бағдарламасындағы академиялық дәрежесі бар оқытушылардың үлесі 62,5 пайызды құрады. Оқытушылардың 100 пайызы мамандық бойынша негізгі біліктілікке ие, ал олардың орташа жасы 45 жас.

Юокран мемлекеттік педагогикалық университеті. Психология кафедрасы құрамына: педагогика ғылымдарының докторы, профессор; педагогика ғылымдарының 6 кандидаты; және ғылым магистрі дәрежесіне ие 7

маман кіреді. Академиялық біліктілік деңгейі 50 пайызды құрайды, бұл

лицензиялау талаптарына сәйкес келеді. Кафедраның оқытушыларының орташа жасы – 45 жас.

Көптеген жоғары білім беру ұйымдарында оқытушылар құрамының жоғары білім деңгейі мен академиялық дәрежелері бар екені айқын. Мысалы, оқытушылар құрамындағы ғылым докторы, ғылым кандидаты және PhD дәрежесі бар мамандар білім сапасының жоғары екенін және оқытушылардың кәсіби құзыреттілігін дәлелдейді. Әртүрлі университеттерде оқытушылардың орташа жасы 44-тен 50-ге дейін өзгереді. Бұл тәжірибелі де, жас оқытушылардың да бар екенін көрсетеді, бұл білім беру процесінде тәжірибе мен инновация арасындағы тепе-теңдікті сақтауға көмектеседі. Әр университеттің оқытушылар құрамының құрамында өзіндік ерекшеліктері бар, бұл оқу бағдарламаларының ерекшелігі, академиялық талаптары мен зерттеу бағыттарына байланысты болуы мүмкін.

Сондықтан осы университеттердің оқытушылар құрамы жоғары білікті әрі кәсіби екендігі және сапалы білім беру үдерісін қамтамасыз ету үшін толық жүктемелі оқытушылардың саны жеткілікті екендігі анықталды.

Жоғары білім беру ұйымдарына арналған жалпы байқаулар:

Жезқазған университетінде кафедраның жылдық жоспарлары мен есептерінде оқытушылар мен студенттердің жүргізген ғылыми-зерттеу жұмыстары туралы есеп беруде кемшіліктер анықталды, сондай-ақ мамандандырылған пәндерді оқытатын оқытушылар мен ғылыми-педагогикалық қызметкерлердің тұрақты штаттағы үлесі төмен (41 пайыз).

Ш. Есенов атындағы Қустанай мемлекеттік техникалық университетінде де кейбір білім беру бағдарламаларын жүзеге асыратын академиялық құрамның үлесі аз және халықаралық рецензияланған ғылыми журналдардағы жарияланым белсенділігі төмен. Оңтүстік Қазақ мемлекеттік педагогикалық университетінде, «Мирас» университетінде және «Сырдария» университетінде қызметкерлердің зерттеу нәтижелерін, соның ішінде жоғары ықпалды журналдарда мақалалар жариялау және жобалық жұмыстарға қатысу арқылы қолдануда жеткіліксіз белсенді екені анықталды. Қостанай педагогикалық университетінің оқытушылар құрамы арасындағы ішкі және сыртқы академиялық мобильділіктің төмен деңгейі туралы ескерту алынды.

СТАНДАРТ 6. Оқу ресурстары және студенттерді қолдау

Талдауға алынған университеттер оқыту ресурстарын белсенді түрде дамытып, студенттерге қолдау көрсетудің әртүрлі формаларын ұсынады. Студенттерге қолдау көрсетудің әртүрлі формаларын ұсыну университеттердің білім сапасын жақсартуға және қажеттіліктерін қанағаттандыруға деген міндеттемесін көрсетеді

қазіргі студенттердің. Алдыңғы қатарлы технологиялар мен онлайн ресурстар университеттерге білімге қолжетімділікті кеңейтіп, оқу үдерісін икемді әрі қолжетімді етуге мүмкіндік береді. Бұл студенттердің кәсіби және жеке қасиеттерін дамытуға ықпал ететін қолайлы білім беру ортасын қалыптастырады, бұл өз кезегінде қоғамның жалпы прогрессі мен өркендеуіне үлес қосады.

Қарастырылып отырған барлық жоғары білім беру ұйымдары оқыту мен оқу процесін жоғары сапалы ұйымдастыруға қажетті жағдайларды жасап, студенттердің оқу, жеке және кәсіби қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған әртүрлі қолдау қызметтерін ұсынады. Университеттерде білім беру қызметтерін көрсетуге жеткілікті ресурстар бар; материалдық-техникалық ресурстар оқу бағдарламасының миссиясы мен стратегиясын тиімді жүзеге асыруға жеткілікті мөлшерде, сапада және ауқымда қолжетімді.

Бұрын айтылғандай, университеттерде студенттерге психологиялық қолдау көрсетуге жауапты бөлімдер бар. Психологиялық қолдау қызметі бірінші курс студенттерінің университет өміріне бейімделуіне және студенттердің психологиялық мәселелерін шешуге тиімді көмек көрсетеді. Барлық университеттерде әр ғимаратта қажетті медициналық жабдықтар мен дәрі-дәрмектермен жабдықталған медициналық бөлме бар. Студенттер осы медициналық орталықтарда алғашқы медициналық көмек алады.

Қарастырылып отырған университеттерде оқу мерзімі бойы әлеуметтік қолдау көрсетудің тиімді жүйесі бар. Жеңілдіктер студенттердің немесе олардың отбасыларының әлеуметтік мәртебесіне, сондай-ақ университет немесе мемлекеттік органдар белгілеген басқа да критерийлерге сәйкес берілуі мүмкін. Болашақ академиясында, Ш. Есенов атындағы Құстанай университетінде, Қызылорда «БОЛАШАҚ» университетінде, МТИУ және «Miras» және Шымкент университетінде 10%-дан 100%-ға дейінгі (мекемеден мекемеге өзгеріп отыратын) жеңілдіктер жүйесі бар, ол үздік академиялық көрсеткіштерді көрсеткен студенттерді марапаттайды, спорт және университет өмірінде үздік нәтиже көрсеткендерді марапаттайды, сонымен қатар көпбалалы отбасылардан шыққан балаларды, жетімдерді, мүгедектерді және қолдауға мұқтаж басқа студенттерді қолдайды. Мұндай жеңілдіктер мынадай түрде берілуі мүмкін:

1. **Әлеуметтік гранттар.** Бұл студенттердің оқу ақысының бір бөлігін немесе толық көлемін жабуы мүмкін қаржылық қолдау түрі. Гранттар студенттің әлеуметтік жағдайына немесе академиялық жетістіктеріне негізделіп тағайындалуы мүмкін.
2. **Арнайы жеңілдікті тарифтер.** Университеттер табысы төмен отбасылардан шыққан студенттерге немесе жетімдер мен мүгедектер сияқты азаматтардың белгілі бір санаттарына оқу ақысына жеңілдіктер ұсынады.

3. Гранттар мен мақсатты қолдау. Кейбір жоғары оқу орындары қаржылық қиындықтары бар студенттерге оқу ақысы мен байланысты шығындарын жабуға көмектесу үшін гранттар немесе мақсатты қаржылық көмек көрсетеді.

Білім беру қолдауы академиялық, спорттық, ғылыми-зерттеу және қоғамдық іс-шараларда үздік нәтиже көрсеткен студенттерге ынталандыру түрінде беріледі. Студенттерге қаржылық және әлеуметтік көмек оқу жылына арналған бюджетте бекітілген қаражат шегінде тұрақты түрде көрсетіледі. Студенттерге қаржылық қолдау академиялық тәртіпке сәйкес және оқу ақысын төлеуде қиындықтары бар студенттердің өтініші бойынша көрсетіледі.

Жоғары оқу орындары сонымен қатар оқу үдерісін жетілдіруге арналған заманауи құралдармен студенттерді қамтамасыз етеді. Электрондық оқу залдарында оқытушылар мен студенттер цифрлық оқулықтарға, электрондық каталогқа, дерекқорларға және онлайн ресурстарға қол жеткізе алады; Wi-Fi аймағы арқылы интернетке тегін және шектеусіз шығу мүмкіндігі беріледі.

Кітапхана қоры оқуға қажетті барлық материалдарды қамтиды және білім беру үдерісін, академиялық зерттеулерді, мәдени дамуды және өзіндік білім алуды қолдау үшін ақпараттық ресурстардың ең кең ауқымына жедел қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Өртүрлі білім салаларын қамтитын энциклопедиялар, сөздіктер мен нұсқаулықтардан тұратын анықтамалық әдебиеттердің жеткілікті жинағы бар. Дәстүрлі академиялық басылымдар сандық ресурстармен толықтырылған: оқу құралдары, зертханалық есептер, оқытушылардың презентациялары, ғылыми мақалалар, студенттердің тапсырмалары, эсселер және т.б. Кітапхана және библиографиялық процестерді автоматтандыру үшін «Kazakh Soft» ЖШС әзірлеген «KABIS» (Қазақ автоматтандырылған ақпараттық-кітапханалық жүйе) лицензияланған кітапханалық бағдарламасы қолданылады.

«Kazakh Soft». Электрондық каталог дерекқоры келесі бөлімдерден тұрады: «Кітаптар», «Мақалалар», «Журналдар», «Диссертациялық қысқаша мазмұндар. Диссертациялар», «Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінің академиялық құрамының еңбектері», «Электрондық басылымдар» және әдебиет пен мерзімді басылымдардың жаңа түсімдерінің библиографиялық жазбаларымен үнемі жаңартылып отырады. Электрондық каталог жаңа түсімдермен үздіксіз толықтырылып отырады және оған кіру кітапханалардың веб-сайты арқылы жүзеге асырылады. Сонымен қатар, Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде, Қызылорда қаласындағы «Болашақ» университетінде, МТИ университеті «Miras», Сырдария университеті және Шымкент университетінде заманауи университеттік электрондық дерекқорларға, соның ішінде халықаралық (Scopus, Thomson Reuters сілтемелік-іздеу дерекқоры, Elsevier компаниясының ScienceDirect) қолжетімділік бар.

Scopus анықтама-іздеу дерекқоры, Springer дерекқоры, RUNEB электрондық кітапханасы, Республикалық университетаралық электрондық кітапхана (RMEB), «Zan» және «Pragraf»). Мұндай дерекқорларға қол жеткізу білім беру үдерісін байытады, студенттер мен зерттеушілерге қазіргі заманғы ғылыми деректерді терең талдауға және өзекті мәселелерді зерттеуге мүмкіндік береді.

Жоғары білім комиссиясының (VEK) есебіне сәйкес, барлық жоғары оқу орындарында студенттердің академиялық және өзіндік оқуы үшін толықтай жабдықталған компьютерлік сыныптар бар. Университеттердің ақпараттық дерекқорларына жергілікті желілік желі арқылы және сыртқы желілерден де қол жеткізуге болады; пайдаланушылар логин мен пароль арқылы кіреді. Компьютерлер кітапхананың онлайн ресурстарына, соның ішінде білім беру және ақпараттық орталықтардың ақпараттық серверлеріне қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Әр пән бойынша кітапхана қорындағы қажетті басылымдар санын анықтау үшін кафедра оқытушылары кітапхана жүйесімен тығыз байланыста жұмыс істейді. Барлық оқу ресурстары студенттерге қолжетімді, іздеу мүмкіндіктері ұйымдастырылған. Кітапхана, оқу залы және цифрлық оқу залы тәулік бойы ашық, ал қор үнемі толықтырылып отырады. Мысалы, «BOLASHAQ» академиясының кітапханасына материалдарды алу көздеріне мыналар жатады:

«Қазақстан Республикасының жоғары білім беру ұйымдары қауымдастығы», «Полиграфкомбинат» ЖШС, «Кітап орталығы» ЖШС «Erudit», «Business Literature» LLP, «Bolashaq-Baspa» өңірлік ақпараттық ұйымы, «Alikhan Yermekov Book House» LLP, «Folian» баспасы, «AcademiaMedia» LLP, «Flip kz» LLP, «Bastau» баспасы, «Karasay» дара кәсіпкері, «Lantar-Trade» және басқалар. Жоғары оқу орындары барлық оқу бағдарламалары бойынша студенттерге арналған бірыңғай ақпараттық қолдау жүйесінің мүмкіндіктерін пайдаланады.

СТАНДАРТ 7. Ақпаратты басқару

Қаралып отырған жоғары білім беру ұйымдары ақпарат ағындарын басқару үшін, соның ішінде сапа менеджменті жүйелері арқылы тиісті құрылымдар құрды. Ақпарат «Психология және педагогика» білім беру бағдарламасы аясындағы бакалавриат, магистратура және докторантура бағдарламаларындағы оқытуды тиімді басқару үшін жиналып, талданып және пайдаланылады. Негізгі көрсеткіштер бақыланады, мысалы, студенттердің бағдарламаларға, оқыту ресурстарына және оларға көрсетілетін қолдауға қанағаттануы, түлектердің мансаптық өсуі және басқа жоғары білім беру ұйымдарындағы ұқсас бағдарламалар бойынша оқыту. Аккредиттелген кәсіби сала шеңберінде студенттердің академиялық көрсеткіштері туралы ақпарат, сондай-ақ студенттердің жалпы академиялық мәртебесі мен ілгерілеуіне

қатысты барлық ағымдағы деректер қағаз түрінде де, университеттің академиялық бөлімдеріндегі сақтау құралдарында да және университеттің электрондық басқару жүйелерінің дерекқорында да сақталады.

университеттің академиялық бөлімінде және университеттің электрондық басқару жүйелерінің дерекқорында сақталады. Ақпарат бірнеше негізгі топқа бөлінеді

– академиялық (оқу жоспарлары мен бағдарламалар, кестелер, бағалар және т.б.), әлеуметтік (жатақханалар мен шәкіртақылар), әкімшілік (ақпарат пен құжаттар), сондай-ақ студенттерді қабылдау туралы ақпарат.

Оқытуды басқару және жетілдіру мақсатында студенттердің кері байланысын жинау мен талдаудың әртүрлі әдістері қолданылады, ең алдымен бағдарламаларға, оқытушыларға және оқу үдерісіне қанағаттану деңгейін анықтайтын сауалнамалар, сондай-ақ студенттердің жыл сайын толтыратын электрондық бағалау формалары факультет сапа комитеттері тарапынан талданады.

Университеттің сапа комитеттері студенттер, оқытушылар және жұмыс берушілер арасында анонимді сауалнамалар өткізеді. Аккредиттеу кезеңінде көптеген сауалнамалар жүргізілді, онда ықтимал жұмыс берушілер «Педагогика және психология» оқу бағдарламасы бойынша жас мамандардың кәсіби даярлығының сапасын жоғары бағалады. Сауалнамалардың нәтижелері мен анықталған мәселелерді шешу бойынша қабылданған шаралар жыл сайын университеттердегі білім беру сапасын қамтамасыз ету, сақтау және дамыту мен академиялық құрам туралы есептерде жарияланды.

Сонымен қатар, университеттер түлектердің жұмыспен қамтылуына жауапты бөлімдері мен тиісті кафедралардың оқытушылары арқылы түлектеріне жұмыс табуға белсенді түрде көмектесіп, оларға тұрақты қолдау көрсетеді; олар жұмыс берушілер мен түлектермен тығыз байланысты сақтай отырып, түлектердің мансаптық өсуін бақылауға мүмкіндік алады.

Талдау жүргізілген университеттердегі педагогика және психология оқу бағдарламаларының түлектерінің жұмыспен қамтылу көрсеткіштері мынадай:

'BOLASHAQ' – 96 пайыз; Жезқазған университеті мен Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті – 90 пайыз; Шымкент университеті – 89 пайыз; Қызылорда университеті – 84 пайыз;

«Miras» – 79 пайыз, МТИ – 76 пайыз, Syr Darya университеті – 68 пайыз.

Жалпы алғанда, қарастырылып отырған университеттерді түлектерінің жұмыспен қамтылу деңгейіне қарай үш топқа бөлуге болады. Жұмыспен қамтылу деңгейі жоғары топқа BOLASHAQ академиясы, Жезқазған университеті, Оңтүстік Қазақстандағы мемлекеттік педагогикалық университет және Шымкент университеті жатады. Бұл университеттерде жұмыспен қамтылудың жоғары пайызы студенттерді сапалы дайындаудың және олардың еңбек нарығындағы жоғары бәсекеге қабілеттілігінің белгісі болуы мүмкін. Орташа жұмыспен қамтылу деңгейі бар топ: Қызылорда университеті және Miras университеті. Бұл университеттердегі жұмыспен қамтылу деңгейі жоғары жұмыспен қамтылу тобына қарағанда төмен, бірақ түлектердің басым көпшілігіне жұмыс табуға мүмкіндік беретін деңгейде қалады. Төмен

жұмыспен қамтылу деңгейі: МТИУ және Сырдария университеті. Бұл университеттерде жұмыспен қамтылу деңгейі тізімдегі барлық университеттердің ішіндегі ең төмені болып табылады, бұл студенттерді даярлаудағы ықтимал қиындықтарды немесе сол өңірдегі түлектердің еңбек нарығындағы мәселелерді көрсетеді.

Айрықша жақсы тәжірибе – KarU университетінің *Zhastar Älemi – World of Youth* университеттік газетінде және газетінде білім беру бағдарламалары мен университеттің жетістіктері туралы ақпаратты, сондай-ақ хабарландыруларды жариялау.

«BOLASHAQ» академиясындағы «Limonad» және «Limonad» газеттері студенттер тарапынан шығарылады. Мұндай тәжірибе студенттерге өз пікірлері, идеялары, шығармашылық жұмыстары мен зерттеулерімен бөлісуге мүмкіндік береді. Бұл азаматтық белсенділікті арттырады және университет қауымдастығында ойлар мен идеялар алмасуын ынталандырады.

Барлық жоғары білім беру ұйымдарында Педагогика және психология оқу бағдарламасын аяқтаған студенттердің мансаптық бағыттары туралы ақпарат Platonus IS, MirasApp және UNIVER 2.0 сияқты құрылған жүйелер арқылы жинақталады. EAGI-де, Е.А. Бөкетов атындағы KarU-де, Miras University-де «Alumni» бөлімі бар, онда әр жылдағы түлектердің тізімі, фотогалерея және олардың мансаптық дамуы туралы ақпарат ұсынылған; ал BOLASHAQ академиясында бағдарламаның қазіргі және бұрынғы студенттеріне ашық түлектер клубы жұмыс істейді. Бұл кәсіби тәжірибені бөлісуге, тәлімгерлікке және серіктестік орнатуға тамаша мүмкіндік береді. «Alumni» бөліміндегі ақпарат университеттердің ресми сайттарында орналастырылып, университеттердің Кәсіби даму орталықтарының қызметімен байланыстырылады, бұл жеке факультеттерге педагогика және психология мамандықтары бойынша білім алған түлектердің кәсіби дамуын бақылауға мүмкіндік береді. Осы тұрғыдағы үздік тәжірибелерді барлық жоғары білім беру ұйымдарында енгізуге болады.

Жалпы алғанда, университеттердің веб-сайттары мен ресми парақшаларының барлығы дерлік жоғары сапалы әрі ақпараттық: олар әртүрлі, өзекті және үнемі жаңартылып отыратын ақпарат ұсынады.

SWOT ТАЛДАУЫ

Күшті жақтары:

- ОР Педагогика және психология жүзеге асырылады ішінде сәйкес реттеуші талаптар;

- «Педагогика және психология» оқу бағдарламасы студенттерді қабылдау және оқыту жөніндегі қажетті құжаттамамен қамтамасыз етілген;

- «Педагогика және психология» бағдарламасы бойынша оқитын студенттердің «өмірлік циклінің» барлық кезеңдерін қамтитын мақұлданған және қоғамдық түрде қолжетімді институционалдық құжаттар бар;

- «Педагогика және психология» оқу бағдарламасын ұсынатын жоғары білім беру ұйымдарында студенттерді жоғары сапалы оқытумен қамтамасыз етуге қажетті материалдық, техникалық және ақпараттық-коммуникациялық ресурстар өте жақсы дамыған;

- Көптеген жоғары білім беру ұйымдарында «Педагогика және психология» оқу бағдарламасы бойынша студенттерді оқытуға білікті академиялық және оқытушылық құрам бар;

- «Педагогика және психология» бағдарламасы бойынша оқыту материалдарын тұрақты түрде бақылау және жаңарту жүйелері әзірленген;

- Студенттердің, пайдаланушылардың және жұмыс берушілердің арасында сауалнамалар мерзімді түрде жүргізіледі;

- Оқытушылар мен студенттерге зерттеу жүргізуге және өз жұмыстарын жариялауға жақсы мүмкіндіктер жасалған;

- Студенттердің практикалық дайындығы серіктес білім беру мекемелерімен жасалған келісімдер негізінде жақсы ұйымдастырылған;

Әлсіз жақтары:

- Кейбір оқу бағдарламаларында таңдау модульдерінің үлесі аз, ал кейбір жағдайларда міндетті емес модульдер мүлде жоқ;

- Кейбір оқу бағдарламаларында (ЕАГІ, Қостанай педагогикалық университеті, Ш. Есенов атындағы КУТИ) «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасының мақсаты тым тар тұжырымдалғандықтан, ол болашақ мұғалім-психологтың барлық кәсіби қызмет түрлерін қамтымайды;

- Жоғары оқу орындарының жартысына жуығында студенттер мен оқытушылардың жобалық жұмысқа және басылымдар шығаруға (JCR деректері бойынша әсер коэффициенті бар журналдарда, Web of Science Core Collection тізіміне енгізілген немесе Scopus дерекқорында CiteScore бойынша кемінде 25 пайыз перцентилі бар журналдарда) жеткілікті деңгейде қатыспауы байқалады;

- Кейбір кафедраларда «Педагогика және психология» оқу бағдарламасын әзірлеуге академиялық құрамның тартылуы жеткіліксіз; бұл жұмыс магистр дәрежесі бар оқытушылармен жүргізіледі (Ш. Есенов атындағы КУТИ, Қостанай педагогикалық университеті, Шымкент университеті);

- Кейбір мамандықтар бойынша, соның ішінде факультет сайттарында да, қоғамдық ақпарат жеткіліксіз (Жезқазған университетінің сайтындағы ақпарат жеткілікті түрде жаңартылмаған, ал Қызылордадағы «Болашақ» университеті мен Шымкент университетінің сайттарында оқу бағдарламалары туралы ақпарат жеткіліксіз);

- Көптеген жоғары білім беру ұйымдарында студенттердің кіру және шығу мобильділігі – отандық та, халықаралық та – өте төмен.

- Студенттер мен жұмыс берушілер «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасын әзірлеуге толықтай тартылмаған (Miras университетінде жұмыс берушілер әзірлеу процесіне толық қатыспайды; Жезқазған университетінде студенттер білім беру бағдарламасын талқылау мен әзірлеуге қатыспайды; Шымкент университетінде оқу бағдарламасын әзірлеушілер жұмыс берушілермен үйлестіруге міндетті; сонымен қатар Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінде оқу бағдарламасын әзірлеуге жұмыс берушілер мен студенттердің қатысуы жеткіліксіз.

Мүмкіндіктер:

- Зерттеу және жобалық жұмыстарға тартылатын студенттердің үлесін арттыру мүмкіндігі;

- Отандық және шетелдік жоғары оқу орындарындағы академиялық мобильділік бағдарламаларына қатысқан студенттер санын арттыру әлеуеті;

- Студенттерді әртүрлі бағдарламалар аясында және екіжақты ынтымақтастық келісімдері бойынша шығыс және кіріс мобильділік мүмкіндіктерін пайдалануға ынталандыру;

- Мектептермен, колледждермен және т.б. нысандармен тиімді серіктестікті сақтап, оларды студенттердің практикалық дайындығының базасы ретінде пайдалану;

- Бәрінен түлектерді жоғары дәрежелі білім алу үшін оқуларын жалғастыруға ынталандыру;

- Отандық және шетелдік жоғары оқу орындары мен ғылыми-зерттеу ұйымдарымен ынтымақтастық орнату, бұл қызметкерлер мен студенттердің ұлттық және халықаралық жобаларға қатысуын кеңейтуге мүмкіндік береді;

Қауіптер:

- Студенттердің магистр немесе PhD дәрежесін алу үшін оқуын жалғастыруға деген қызығушылықтың төмендігі;

- Оқытушылар мен студенттердің академиялық мобильділігі мен ғылыми-зерттеу қызметін қолдауға қаржылық ресурстардың жеткіліксіздігі.

ҰСЫНЫСТАР

Төмендегі ұсыныстар «Педагогика және психология» мамандығы бойынша аккредиттелген жоғары білім беру ұйымдарына берілген ұсыныстарға негізделген:

- «Педагогика және психология» оқу бағдарламасы аясында оқытушылар мен студенттердің зерттеу, жоба және баспа қызметтерін дайындау мен нәтижелері туралы ақпаратты кеңінен таратуды қамтамасыз ететін стратегиялар әзірлеу қажет;

- Оқу жоспарлары студенттердің қызығушылықтары мен қалауларына сәйкес шынайы таңдау жасау мүмкіндігін беретін жеткілікті мөлшерде таңдаулы модульдерді қамтуы тиіс;

- Оқу бағдарламасын дамыту ғылым докторы немесе ғылым кандидаты дәрежесі бар жоғары білікті академиялық құрам арқылы жүзеге асырылуы тиіс;

- Оқытушылар мен студенттердің жобалық және ғылыми-зерттеу қызметі белсендірек болуы тиіс;

- Оқытушылар мен студенттер баспа ісінде белсендірек болуы тиіс;

- Студенттер мен оқытушылардың мобильділігін әртүрлі бағдарламалар мен басқа да екіжақты келісімдер аясында арттыру қажет;

- Барлық факультеттер университетті бітіріп, өз мамандығы бойынша жұмыспен қамтылған студенттердің деректер базасын мерзімді түрде жаңартып отыруы тиіс және түлектерді тартуға бағытталған іс-шараларды ынталандыруы қажет.

SWOT талдауына сүйене отырып, келесі қорытынды жасауға болады. Қаралып отырған университеттердегі педагогика және психология білім беру бағдарламаларының мықты жақтары – нормативтік талаптарға сәйкестігі, қажетті құжаттамалардың болуы және материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі. Алайда әлсіз тұстары да бар, соның ішінде студенттер мен оқытушылардың жобалық жұмыстар мен баспа іс-шараларына қатысу деңгейінің төмендігі, сондай-ақ сыртқы және ішкі мобильділіктің жеткіліксіздігі. Жағдайды жақсарту үшін қарастырылып отырған университеттерге студенттер мен оқытушылардың мобильділігін арттыруды жалғастыруды, белсендірек стратегияларды әзірлеуді ұсынуға болады

бағдарлама туралы ақпаратты таратуға және зерттеу мен баспа қызметін белсендірек жүргізуге ынталандыру қажет. Сонымен қатар, оқу жоспарларын мерзімді жаңарту қажеттілігіне, серіктестермен практикалық сабақтарды ұйымдастыруда белсенді ынтымақтастыққа және студенттерді мобильділік мүмкіндіктерін пайдаланып, ғылыми-зерттеу жобаларына қатысуға ынталандыруға назар аудару керек. Жалпы алғанда, «Педагогика және психология» оқу бағдарламасын табысты іске асыруды жалғастыру үшін білім беру ұйымдары, студенттер мен жұмыс берушілерді қоса алғанда, барлық мүдделі тараптардың кешенді тәсілі мен белсенді ынтымақтастығы қажет.

Пайдаланылған дереккөздер тізімі

1. Білім сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Тәуелсіз агенттікте институционалдық аккредитациядан өткен жоғары білім беру ұйымдарының сыртқы аудит есептері.
2. Жоғары оқу орындарының ресми сайттары.

Қосымшалар

Қосымша 1

Тізімі жоғары білім беру ұйымдарының бар сыртқы тексеру кезінде кезең 2020–2023 тақырыптық талдау үшін зерттелді

1. «БОЛАШАҚ» академиясы;
2. Еуразия гуманитарлық институты;
3. О.А. Байқоныров атындағы Жезқазған университеті;
4. Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті;
5. Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялық және инженерлік университеті;
6. У. Сұлтангәзин атындағы Қостанай педагогикалық университеті;
7. Болашақ университеті, Қызылорда;
8. Тараз халықаралық инновациялық институты;
9. Мирас университеті;
10. Ж. Ташенов университеті;
11. Шымкент университеті;
12. Оңтүстік Қазақстандағы мемлекеттік педагогикалық университет.